

۲۔ عروض (Prosody)

۱۔ بحر متقارب مثنیٰ سالم

Bahr-e-Mutaqarib Musamman Salim

اس بحر کا وزن ہے:

فعولن فعولن فعولن فعولن

ایک مصرعے میں چار بار، پورے شعر میں آٹھ بار۔

Its foot is **فعولن** which is repeated four times in a line and eight times in a couplet.

Couplets:

اشعار:

- ۱۔ بیابان و کھسار و راغ آفریدی
خیابان و گلزار و باغ آفریدم
۲۔ ازان بُرد گنج مرا دُزد گیتی
کہ در خواب بودم گہ پاسبانی

Scansion:

تقطیع:

				پہلا شعر
فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	وزن مصرعہ
ف ری دی	رُ را غا	نُ گہ سا	بیا با	مصرعہ اولیٰ
ف ری دم	رُ باغا	نُ گل زا	خیا با	مصرعہ ثانی

				دوسرا شعر
فعولن	فعولن	فعولن	فعولن	وزن مصرعہ
دگی تی	مرا دُز	دگن چی	ازا بُر	مصرعہ اولیٰ
س بانی	گ ہی پا	ب بودم	ک در خا	مصرعہ ثانی

۲۔ بحر ہزج مثنیٰ سالم

Bahr-e-Hazaj Musamman Salim

اس بحر کا وزن ہے:

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

ایک مصرعے میں چار بار، پورے شعر میں آٹھ بار۔

Its foot is مفاعیلن which is repeated four times in a line and eight times in a couplet.

Couplets:

اشعار:

- ۱۔ اگر ساقی نہ باشد شیشہ می خوشہ تاکی
 به شمع يك جهان فانوس بر خاکم چراغان کن
 ۲۔ به مغرب می تواند رفت در يك روز از مشرق
 گذارد هر كه چو خورشید گام آہستہ آہستہ

Scansion:

تقطیع:

				پہلا شعر
مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	وزن مصرعہ
شئی تاکی	شئی می خو	ن باشد شی	اگر ساقی	مصرعہ اولیٰ
چرا غا کن	س بر خاکم	جھا فانو	ب شمع عی يك	مصرعہ ثانی

				دوسرا شعر
مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	وزن مصرعہ
زا از مشرق	ت در يك رو	تواند رف	ب مغرب می	مصرعہ اولیٰ
ت آہستہ	د گام آہستہ	ك چو خُرشى	گذارد هر	مصرعہ ثانی

تقطیع بکنید و نام بحر را بنویسید:

۱- عزیزِ مصرِ می گردد دل از فیضِ ریاضتِ ها
زلیخا! یوسفی داری به او تحویلِ زندان کن

۲- ز تدبیرِ جنونِ پخته کارِ عقلِ می آید
که مجنونِ آهوان را کرد رام آهسته آهسته

۳- تبر آفریدی نهالِ چمن را
قفس ساختی طائرِ نغمه زن را

۴- اگر سروِ من در چمن جا بگیرد
عجب باشد از سرو بالا بگیرد

۵- اگر شهرت هوس داری اسیرِ دامِ عزلت شو
که در پرواز دارد گوشه گیری نامِ عنقا را

۶- به بزمِ می پرستان محتسب خوش عزّتی دارد
که چون آید به مجلس شیشه خالی می کند جا را

۷- به بزمِ می پرستان سرکشی بر طاقِ نه زاهد
که می ریزند مستانِ بی محابا خونِ مینا را

۸- بدم گفتمی و خر سندم عفاك الله نكو گفتمی
جواب تلخ می زبید لبِ لعلِ شکر خارا

